

ŞANTIYE ŞEFLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK ÜZERİNE TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI GÖRÜŞLERİ

Yönetmeliğin Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme	Teklif
<p>“Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik”; genel olarak kısa ve anlaşılabilir bir dille düzenlenmiş olup, “Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik Taslağı” için TMMOB tarafından gönderilen (taslaktaki ‘yapı müteahhitliği ile ilgili olarak mevzuatta öngörülen bütün sorumlulukların yapı sahibince üstlenilmesi ve geçici olarak yetki belgesi numarası alınması kaydıyla şantiye şefi bulunması şartı aranmayacağı’ hükmünün iptali gibi) bazı görüşlerin, onaylanan bu yönetmeliğe yansımaya karşılık, (taslaktaki ‘... mühendisi olması şarttır’ hükmünün genişletilmesi gibi) diğer mühendislik branşlarını da ilgilendireceğine ilişkin önerilerin ise yönetmelikte yer almadığı görülmektedir.</p> <p>TMMOB, mühendislik hizmetlerinin iyileştirilmesi ve teknik çalışanların haklarının korunması doğrultusunda çalışan, kamu yararına teknik çalışmalar yürüten ve mevzuatların düzenlenmesi için görüşler üreten bir kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütüdür. Mevzuat görüş müessesesi, idarenin tek taraflı bakış açısı ile yürütülmemesi gereken ve ilgili tüm tarafların katılımını gerektiren bir yapıyı içinde barındırmaktadır. Kamuda alternatif görüşlerin dikkate alınmaması, zaman içinde çok sayıda mevzuat değişikliğine gidileceğine işaret etmekte olup, ülke için zaman ve emek kaybına yol açmaktadır.</p> <p>Yönetmelik düzenlemesi ile ‘Şantiye şefliği’, genel olarak sadece bir tek kişinin üstleneceği görev olarak dikkate alınmaktadır. Gerçekte, gelişen teknolojinin getirdiği çok sektörlü/ disiplinli yapıların, çok branşlı yönetimi zorunlu kıldığı, bu görevin bir ekip tarafından yürütülebileceği ve ‘şeflik müessesesi’ olarak değerlendirilmesi gerektiği açıktır. Şantiye şefliği, içinde teknik bir ekip bulunduran bir yönetim birimi olup, ‘şantiye şefi’ ise bir kişiden ibaret, teknik ekibin başkanı olarak teknik denetimi sağlar</p> <p>Şantiye şefinin, büyük çaplı işlerde birkaç mühendisle birlikte çalışması ve ekip şefi olarak değerlendirilmesi gerekir. Şantiye şefi günlük çalışma yükünün, 8 saati geçmeyeceği dikkate alındığında, sadece yapı toplam alanına göre sabit değerler vermek yerine, şantiyedeki mahal listesine veya iş pozlarının gerektirdiği mesai saatleri toplamına göre ekipte bulunacak aynı branştaki mühendis sayısının da belirlenmesi gerekir.</p> <p>"Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik"; taşeron-müteahhit ve şantiye şefi-müteahhit arasındaki işçi-işveren ilişkilerine kısmen değinmiş olup, konuyu tüm yönleriyle ele almamış ve kalıcı bir çözüm getirmemiştir.</p>	<p>Şantiye Şefleri Hakkında Yönetmelik tüm yapı ve şantiyeleri kapsayacak şekilde geniş kapsamlı bir mevzuat olarak ele alınmalıdır.</p> <p>‘Şantiye şefliği’, genel olarak sadece bir tek kişinin üstleneceği görev olarak değil, teknik bir ekibin yer aldığı bir ‘şeflik kurumu’ olarak dikkate alınmalıdır. ‘Şantiye şefi’ ise bir kişiden ibaret, yapıya göre gereken diğer branşların görevlerinin teknik denetimini sağlayan ‘ekip başkanı’ olarak değerlendirilmelidir.</p> <p>İş Güvenliği uzmanlığı alanında yaşanan sıkıntıların, can ve mal kaybına konu yapılarda da yaşanmaması için çalışanın yetkilerini kullanabildiği, iş hakkının korunduğu bir çalışma mevzuatının yer alması zorunludur.</p>

**ŞANTIYE ŞEFLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK ÜZERİNE
TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI GÖRÜŞLERİ**

Yönetmelik Maddesi	Görüş ve Değerlendirme	Teklif
<p>Uygulanacak ilke ve kurallar MADDE 5 – (2) Şantiye şefliği şartlarını haiz olması halinde yapı müteahhidi şantiye şefliğini üstlenebilir. Bu durumda ayrıca şantiye şefi bulundurma şartı aranmaz.</p>	<p>Farklı illerde ve beşten fazla sayıdaki yapıların inşaatını üstlenen müteahhit, şantiyenin etkin yürütülmesini sağlayamaz. Bu nedenle, şantiye şeflerinin çalışma usulüne dair 7. Maddenin 2. ve 3. Fıkralarında belirtilen şantiye şefliğindeki iş üst limiti, bu durumda müteahhide de uygulanmalıdır. Dolayısı ile bu maddenin 7. Madde şartlarını karşılaması halinde ibaresini içermesi gerekmektedir.</p>	<p>Uygulanacak ilke ve kurallar MADDE 5 – (2) Şantiye şefliği şartlarını haiz olması halinde yapı müteahhidi bu Yönetmeliğin 7. Madde şartları dahilinde şantiye şefliğini üstlenebilir. Bu durumda ayrıca şantiye şefi bulundurma şartı aranmaz.</p>
<p>Şantiye şefliği MADDE 6 – ... (2) Şantiye şefinin; a) Mimar, inşaat mühendisi, makine mühendisi veya elektrik mühendisi, ... olması şarttır. ... (3) Şantiye şefliğinin üstlenilmesinde; yapım işinin konusu, niteliği, büyüklüğü ile özel ihtisas gerektirip gerektirmediği ve ilgili imalatların oranı dikkate alınır.</p>	<p>Bir inşaatın, hizmet edeceği alana göre diğer mühendislik branşlarını da ilgilendireceği dikkate alınmamış olup, proje amacına uygun branştaki mühendisin, diğer mühendislerden kurulmuş ekibe liderlik etmesi gerekir. Bir inşaat, sadece bir binadan veya betonarme/çelik yapıdan oluşmaz. İnşaat, yapının işlevini gerçekleştirmesine yönelik prosesleri işletebilir nitelikte olmalıdır. Yapının hizmet amacında uzman olmayan mühendisin, sadece betonarmesinden dolayı, tüm sorumluluğu alması beklenemez. Proses mühendisinin şefliğinde, betonarme/çelik tekniğinden inşaat mühendisinin sorumlu tutulması yeterlidir. Farklı branşların, yapının ağırlıklı işlevine göre işin başında yönlendirici konumda olması gerekir.</p> <p>Bu bağlamda, Çevre mühendisliği hizmet konuları içerisinde kalan yapılar için de Şantiye Şefi olarak Çevre Mühendislerinin görev alması gerekmektedir. Tüm şantiyeler için çevre sağlığı, çevrenin korunması önemli ve gereklidir.</p> <p>Mevzuatın kapsamlı düzenlenmesi için TMMOB görüşlerinin değerlendirildiği bir mevzuat taslağı üzerinden çalışmak gerekmektedir. Şantiye şefi, sadece işçi ve ustaların şefi değil, deneyim, kıdem veya üst öğrenim görmüş teknik eleman olarak, diğer mühendislik branşlarındaki elemanlardan kurulmuş ekibin şefidir. Şantiye (teknik ekip) şefliğinde, betonarme veya çelik (karkas) yapılara oturan veya kurulan alt tesislerle ilgili</p>	<p>Şantiye şefliği MADDE 6 – ... (2) Şantiye şefinin; yapım işinin konusu, niteliği, büyüklüğü ve özel ihtisas alanı dikkate alınarak ilgili imalatların oranına göre; a) Mimar, inşaat mühendisi, çevre mühendisi makine mühendisi veya elektrik mühendisi, olması şarttır. ... (3) İPTAL 7. Madde’ ye ilave yapılmalıdır. (öneri metin</p>

**ŞANTIYE ŞEFLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK ÜZERİNE
TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI GÖRÜŞLERİ**

	<p>mühendisliklere de yer verilmeli, tesisin esas faaliyetine konu mühendislik branşındaki teknik eleman, şantiye şefi olarak atanmalıdır.</p> <p>Bir tesisin kullanım amacı ile çevre mühendisliğinin uzmanlık alanına giren yapılardaki beton/çelik yapılar ile bunların temel işlerinin, şantiye ekibinde yer alacak bir inşaat mühendisliğine verilmesi kaydıyla, şantiye şefinin çevre mühendisi olarak tayin edilmesi zorunludur.</p> <p>Çevre mühendisliğinin uzmanlık alanı; çevre kirliliğinin önlenmesi, çevre yönetim sistemleri ve planları, çevresel etki değerlendirmesi, içme ve kullanma suyu, evsel ve endüstriyel atık sular ile yağmur suları, katı atıklar, zararlı ve tehlikeli atıklar, evsel ve endüstriyel atıklar, hava kirliliği kontrolü, gürültü kirliliği kontrolü, toprak ve yeraltı su kaynaklarının kirliliği konularını kapsamaktadır. Bu işlerin etüt, fizibilite, proje, araştırma, geliştirme ve planlama, danışmanlık ve eğitim, kontrollük, deneme işletmesi, muayene ve kabul, uygulama ve işletme yönetimi, keşif-şartname-ihale dosyası hazırlama ve düzenleme, hak ediş ve kesin hesap, numune alma, deney, ölçüm, analiz ve modelleme hizmetleri de gerçekleştirilmektedir.</p> <p>Ayrıca; TMMOB Çevre Mühendisleri Odası'nın kuruluşu esnasında, YÖK tarafından da kabul edilen Çevre Mühendislerinin çalışma alanları aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır :</p> <p>“Altyapı teknolojisi olarak isimlendirilen her türlü şehirselle ve endüstriyel; su temini, su iletimi, su dağıtımı ve su arıtımı konularında her türlü tasarım, planlama ve mühendislik hizmetleri , Şehirselle ve endüstriyel; atıksu toplama, arıtma ve alıcı ortama verme konularındaki her türlü tesislerin tasarım, planlama ve mühendislik hizmetleri, Katı atık toplama; taşıma, nihai uzaklaştırma (yakma, kompostlaştırma, düzenli depolama) konularında her türlü planlama ve tasarım hizmetleri, Hava kirlenmesinin önlenmesi ile ilgili ısıtma sistemi ve yakıt seçimi, baca gazlarının arıtımı konularında mühendislik hizmetleri, Çevresel etki değerlendirme konularında disiplinler arası çalışma gruplarına koordinatörlük etmek, Endüstriyel kirlenmenin önlenmesi ve en aza indirilmesi için gereken kontrol sistemlerinin tasarımı ve planlaması, Farklı çevresel kesimlerden (su, toprak, hava, canlılar vs) numune alımı,...” (14.12.1988 tarih ve 26694 sayılı Y.Ö.K yazısı)</p>	<p>ilgili madde başlığında verilmiştir.</p>
--	---	--

ŞANTIYE ŞEFLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK ÜZERİNE TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI GÖRÜŞLERİ

	<p>Bu kapsamdaki uzmanlık yapıları; altyapı teknolojisi olarak isimlendirilen her türlü kentsel ve endüstriyel; su temini, su iletimi, su dağıtımı ve su arıtımı konularında her türlü tasarım, planlama ve mühendislik hizmetleri, evsel ve endüstriyel; atıksu toplama, arıtma ve alıcı ortama verme konularındaki her türlü tesislerin tasarım, planlama ve mühendislik hizmetleri, Katı atık toplama; taşıma, nihai uzaklaştırma (yakma, kompostlaştırma, düzenli depolama) konularında her türlü planlama ve tasarım hizmetleri, Hava kirlenmesinin önlenmesi ile ilgili ısıtma sistemi ve yakıt seçimi, baca gazlarının arıtımı konularında mühendislik hizmetleri bulunmaktadır.</p> <p>İnşaat öncesinde projenin çevresel etki değerlendirmesinde disiplinler arası çalışma gruplarına koordinatörlük etmek, Endüstriyel kirlenmenin önlenmesi ve en aza indirilmesi için gereken kontrol sistemlerinin tasarımı ve planlaması, farklı çevresel ortamlardan (su, toprak, hava, canlılar vs) numune alımı yer almaktadır.</p> <p>Bu maddenin 3. Fıkrasındaki “Şantiye şefliğinin üstlenilmesinde; yapım işinin konusu, niteliği, büyüklüğü ile özel ihtisas gerektirip gerektirmediği ve ilgili imalatların oranı dikkate alınacağı” ibaresi, aynı maddenin 2. Fıkrasındaki “Mimar, makine mühendisi veya elektrik mühendisi”nden hangisinin diğerine göre öncelikli olduğu ile sınırlı olan bir hüküm getirmektedir.</p> <p>Çevre mühendisliğinin uzmanlık alanı ve bu kapsamdaki uzmanlık yapıları yukarıda belirtilmiş olup, bunların özel ihtisas gerektirdiği görülmektedir. Bu nedenle, aynı maddenin 3. Fıkrasındaki “özel ihtisas gerektirip gerektirmediği” gibi şarta bağlı branş görevlendirmesi yersizdir.</p> <p>Bu nedenle, bu maddenin 2. Fıkrasına “çevre” branşının şartsız olarak eklenmesi; aynı maddenin 3. Fıkrasındaki özel ihtisas ve branş iş oranına dair ibarenin, yine 2. Fıkrasına ilavesi ve 3. Fıkranın iptal edilmesi gerekmektedir.</p> <p>Aynı gerekçeler ile Yönetmeliğin 7. Maddesinde bu doğrultuda düzenleme yapmak üzere ilave yapılması gerekmektedir.</p>	
--	--	--

ŞANTIYE ŞEFLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK ÜZERİNE TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI GÖRÜŞLERİ

<p>Şantiye şefliği MADDE 6 – ... (2) Şantiye şefinin; ... c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen mesleklere ilişkin inşaat, makine, elektrik, yapı denetim teknikeri veya bunlara ilişkin teknik öğretmen, ... olması şarttır.</p>	<p>Mühendislik ve mimarlık, lisans eğitime tabi mesleklerdir. Teknikerlik ve teknisyenlik ise önlisans eğitime tabidir. 2 yıllık ön-lisans eğitiminin içeriği, 4 yıllık lisans eğitiminin yarısına karşılık gelmez. Çünkü mühendislik eğitimi, 2 yılın üzerine mühendislik derslerini almaya başlar. Mühendis ve mimarlara verilen asıl görev ve yetkinin değişiklik ile tekniker, teknisyen ve teknik öğretmenler ile paylaşılması kamu adına vatandaşın can ve mal güvenliğini temin edecek yapı denetiminin kalitesinin düşürülmesine ve uzmanlık ayrımı ilkesine aykırı bir yürütmeye cevaz verecektir. Teknisyen, Tekniker ve Teknik Öğretmenlerin yapı denetim sisteminde yardımcı kontrol elemanı olarak görev almaları, almış oldukları öğrenimlerine denk düşen bir uygulamadır. Yeni düzenlemede, bilgi ve öğrenimin derinliği ihmal edilmektedir. Tekniker ve Teknisyenlerin mühendis ve mimarların yapmaları gereken işleri yaparak imzalamaları; bilime, bilgiye ve uzmanlığa ve sonuçta hukuka aykırı bir durumdur. Bu nedenle, Teknisyen, Tekniker ve Teknik Öğretmenlerin şantiye şefliğine atamak yerine, şantiyedeki teknik ekibin içinde bulunmaları yeterli olup, şefin yönlendireceği yardımcı eleman pozisyonu ile sınırlandırılmalıdır. Bu şekilde, inşaat, yapı denetimi, inşaat teknolojisi, bölümlerinden mezun olan teknikerlerin yapı denetim sistemi içine dâhil etmek mümkün olacaktır.</p> <p>Belirli sınıf yapılarla sınırlandırılarak teknik öğretmenler ve teknikerlerin meslek alanlarına uygun olarak şantiye şefliğini üstlenebileceği hükmü getirilmekte;</p> <ul style="list-style-type: none">• bir mühendislik yapısının, mühendis niteliği olmayan ara elemanın direktifleriyle yönetilmiş,• şantiye şefliği altında görev alan mühendislerin, ara elemanın direktifleriyle yönetilmiş olacaktır. <p>Diğer taraftan Kamu, kendi eliyle bir inşaatı yürütmedikçe, şantiye şefi atamasında bulunmaz. Bununla birlikte, ihale ile verdiği işlerin teknik denetimini yaptırmak amacıyla mevcut bir teknik personelini görevlendirir. Ancak, genelde belediyelerin görevlendirdiği personelin tekniker seviyesinde olması, mühendislik hizmetlerinin gerekçelerini anlatan bir şantiye şefinin, kamu teknikerinin direktiflerine göre inşaatı yürütmesine yol açabilir.</p> <p>Rant piyasası, genel olarak maliyeti düşürürken kaliteden taviz veren bir yaklaşımla iş yürütür ve şirket olduğundan kâr maksimizasyonuna odaklanır. Eğitim derinliği bakımından</p>	<p>Şantiye şefliği MADDE 6 – ... (2) Şantiye şefinin; ... c) Bu maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen mesleklere teknik öğretmenler veya teknik öğretmenler ile birlikte şantiye faaliyetlerini yürütmesi, bunlardan en az birinin şantiyede, ... olması şarttır.</p>
--	---	--

ŞANTIYE ŞEFLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK ÜZERİNE TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI GÖRÜŞLERİ

mühendislik, teknik öğretmenlerden ve teknikerlerden daha uzun ve maliyetli bir süreç gerektirmektedir. Bunun sonucu olarak teknik öğretmenler ve teknikerlerin daha düşük ücretlerle çalıştırılması mümkün görülmektedir. Bu durumda yapı piyasasının denetimi, giderek mühendislik hizmetlerinden uzaklaşarak, yapının projesinde hedeflenen teknik hedefin (teorinin) uygulanmasını önleyecektir.

Mesleki-Teknik eğitimin topluma ve bireye dönük lansmanında ve mevcut eğitim sistemindeki konumlandırılmasında farklı algılamaların olduğu açıktır. Ülkemizde '**ara eleman**' kavramı; düşük gelirli, yeterli tahsil görmemiş, üst ünvanda olma yeteneğinden yoksun kişiler için kullanılmakta veya direktif altında çalışmaktan kaçınma eğilimine konu edilmektedir. Avrupa'da ise ara eleman oranı, mühendise göre oldukça yüksektir. Her birey, işinin kalitesine odaklandığından, ünvan veya rütbenin önemi ikinci sırada gelmektedir. Fen ve teknik liselerin, üniversite seçimindeki sistemin yeniden ele alınması zorunludur. Almanya'daki eğitim sisteminde olduğu üzere, teknik temeli alanların mühendislik (teknik) üniversitelere, fen temelli liselerin ise bilim icra eden üniversitelere yönlendirilmesi; uygulamalı liselerin, teknoloji eğitimindeki ilk basamak oluşuna da uygundur (Ek-A).

Meslek Lisesi'nin, uygulamalı teknik eğitimde bir '**son nokta**' olarak görülmesi, tahsil sürecinin sonlanması, daha üst öğrenimle aynı meslek alanının bir üst basamağındaki mesleği yapabilme seçeneklerinin azalması, yüksek hedeflerden vazgeçildiği algısı; '**ara eleman**' olma noktasındaki motivasyonu tersine çevirmektedir. Bir yandan Meslek Lisesi mezunlarını mühendis olmak, tekniker olmak noktasında motive etmek mümkün görülürken; diğer yandan ülkemizdeki ara eleman yetersizliğini açıklamak mümkün değildir. Dolayısıyla, mevcut ara elemanlarının kendi meslek seviyelerinde çalışıp çalışmadıklarının sorgulanması, hâlihazırdaki teknikerlerin hangi seviyelerde görevlendirildiklerinin saptanması, buna bağlı olarak şantiye şefliği etiketi altında mühendis olarak değerlendirilip değerlendirilmediklerinin ortaya konulması gerekir. Aksi takdirde, aynı branşın farklı seviyeleri arasında bile **mesleki harmoni** veya çalışma uyumu temin edilemeyecektir.

Bu maddenin 2. Fıkrasının c Bendinin iptali ve bunun yerine; şantiye faaliyetlerinin ('**ara elemanlar**') Teknisyen, Tekniker ve Teknik Öğretmen ile birlikte yürütüleceğine dair

**ŞANTIYE ŞEFLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK ÜZERİNE
TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI GÖRÜŞLERİ**

	hüküm eklenmelidir.	
Şantiye şeflerinin çalışma usulü MADDE 7 – İlave	Madde 6.2 (a) gerekçesi ile aynı doğrultuda ilave yapılması gerekmektedir.	Şantiye şeflerinin çalışma usulü MADDE 7 – (İLAVE) : Altyapı teknolojisi olarak isimlendirilen her türlü kentsel ve endüstriyel; su temini, su iletimi, su dağıtımı ve su arıtımı konularında her türlü tasarım, planlama, uygulama ve mühendislik hizmetleri, kentsel ve endüstriyel; atıksu toplama, arıtma ve alıcı ortama verme konularındaki her türlü tesislerin tasarım, planlama, uygulama ve mühendislik hizmetleri, Katı atık toplama; taşıma, nihai uzaklaştırma (yakma, kompostlaştırma, düzenli depolama) konularında her türlü planlama, uygulama ve tasarım hizmetleri, işlerinde münhasıran çevre mühendisi unvanlı şantiye şefi bulundurulması zorunludur.
Şantiye şefinin görev ve sorumlulukları MADDE 8 – (2) Şantiye şefi, inşaat ve tesisat işlerinde yetki	esas olarak yapı müteahhidinin sorumluluğu olarak diğer mevzuatlarda yer alan bir mükellefiyet, bu defa şantiye şefine de yüklenmektedir. Bu durum düzeltilmelidir.	Şantiye şefinin görev ve sorumlulukları MADDE 8 – (2) Şantiye şefi, inşaat ve tesisat işlerinde yetki belgeli

**ŞANTIYE ŞEFLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK ÜZERİNE
TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI GÖRÜŞLERİ**

<p>belgeli usta çalıştırmak ve belgelerinin bir örneğini şantiye dosyasında bulundurmaya zorundadır. Bu kapsamda, Mesleki Yeterlilik Kurumu Mesleki Yeterlilik Belgeleri, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre ustalık belgesi almış olanlar ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin meslekî ve teknik eğitim veren okul ve bölümlerinden mezun olup, diplomalarında veya ustalık belgelerinde belirtilen bölüm, alan ve dallarda çalışanlar yetki belgeli usta olarak kabul edilir.</p>		<p>usta çalıştırılması ve belgelerinin bir örneğinin şantiye dosyasında bulundurmasını sağlar. Bu sorumluluk esasen yapı müteahhitine aittir. Bu kapsamda, Mesleki Yeterlilik Kurumu Mesleki Yeterlilik Belgeleri, 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa göre ustalık belgesi almış olanlar ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı meslekî ve teknik eğitim okullarından ve üniversitelerin meslekî ve teknik eğitim veren okul ve bölümlerinden mezun olup, diplomalarında veya ustalık belgelerinde belirtilen bölüm, alan ve dallarda çalışanlar yetki belgeli usta olarak kabul edilir.</p>
<p>Şantiye şefinin görev ve sorumlulukları MADDE 8 – ... (4) Şantiye şefi görev aldığı yapım işinde iş sağlığı ve güvenliğinin</p>	<p>8. Maddenin 4. Fıkrası ile verilen hüküm; ‘yetki’ kavramı olarak kendi içinde çalışmaktadır. Şantiye şefine ait bir yetkinin, işin sahibi tarafından kullanılmaması halinde, işin sahibinin (işverenin) gerçek yetkili olduğu sonucuna ulaşılmalıdır.</p> <p>Esasen, ‘iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemin alınması’ yetkisinin, kendisi tarafından veya yapı müteahhidi tarafından kullanılarak</p>	<p>Şantiye şefinin görev ve sorumlulukları MADDE 8 – ... (4) Şantiye şefi görev aldığı yapım işinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için</p>

ŞANTIYE ŞEFLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK ÜZERİNE TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI GÖRÜŞLERİ

<p>sağlanması için gerekli her türlü önlemin aldırılması yetkisine sahiptir. Bu yetkinin yapı müteahhidi tarafından kullanılmaması halinde şantiye şefi sorumlu tutulamaz.</p> <p>...</p> <p>(7) Şantiye şefi, görev almış olduğu inşaat; a) Yapım/yıkım işleri sebebiyle çevre yapılar da oluşan veya oluşması muhtemel hasarları idaresine, b) Meydana gelen iş kazalarını 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda öngörüldüğü şekilde ilgili mercilere, derhal bildirmek zorundadır.</p> <p>(8) Şantiye şefi, inşaatla herhangi bir imalata başlamadan en az bir gün önce, yapılacak imalatı denetim sorumlularına haber vermek zorundadır.</p> <p>...</p>	<p>kullanılmadığının saptanması da pratikte mümkün değildir. Böyle bir yetkinin ihmali, ancak yapı müteahhidinin yetki aşımı ile gerçekleşebilir. Bu görevlerin neredeyse tamamının çalışanın inisiyatifine değil, işletme sahibinin iznine bağlı olarak icra edilebilen görevler olduğu anlaşılmaktadır.</p> <p>İlgili fıkradaki hüküm; bu konudaki uygulamaların fiiliyatta işlemediğine ilişkin işaretler taşımaktadır. Çünkü bu yetkinin kullanılması durumunda, yapı müteahhidinin işten çıkarma aracı işletilecektir. Ancak şantiye şefinin işten çıkarılması yerine, aynı maddenin 5. Fıkrasında "Şantiye şefinin görevden ayrılmak istemesi ..." yer almakta, teknik sorumlusunu işten çıkarmaların gerekçesi, yapı müteahhidine sorulmamaktadır. Dolayısıyla mevzuat, teknik personelin resmi yükümlülükleri uygulamak ile işverenin kaçındığı mükellefiyetler arasında kalmakta olup, işçilerin korunduğu düzeye çıkarılması gereken önlemlere değinmemektedir.</p> <p>Her ne kadar şantiye şefinin kendi inisiyatifiyle hareket etmemesi ve inşaatın durumunu işverene bildirilmesi, inşaatın yürütülmesindeki nihai kararın işverene bağlı olduğunu gösterse de; bu süreçteki en zayıf halka yine çalışan olup, muhtemel kusurlar çalışana yüklenecek ve yapı denetimde zaafiyete yol açılacaktır. Çünkü inşaat yönetiminde yer alan iş akım süreçlerindeki en önemli iş adımı, tespit ve bildirimdir. İşveren, bu tespitlerin ve bildirimlerin raporlanmasının resmileştirilmesini önleyerek, ilgili idareye resmi beyanlarında inşaatın uygun olmadığını perdeleyebilir. Bu konudaki sorumluluk şantiye şefine ait olduğundan dolayı, ilgili idarenin denetiminde saptanan görev kusuru da şantiye şefine yüklenecektir.</p> <p>Şantiye şefinin görev ve sorumlulukları ile ilgili 8. Maddenin 4., 7. ve 8. Fıkralarında; şantiye şefinin yükümlülükleri yerine getirmemesi (birinci derecede), yapı müteahhidinin sorumlulukları ise (ikinci derecede) olacak şekilde ifade edilmiştir. Dolayısıyla, şantiye şefine yükümlülükler ve yaptırımlar getirilirken, genel olarak mevzuatların tümünde de karşılaşıldığı üzere, yapı müteahhidine (işverene) herhangi bir sorumluluk yüklenmediği anlaşılmaktadır.</p> <p>Yapım işinin sahibi olan bir işletme; yaptığı işlerden tepe yöneticisine kadar sorumlu olan</p>	<p>yapı müteahhidi adına gerekli her türlü önlemin aldırılması yetkisine sahiptir. Yapım işinde bu yetkinin kullanılmaması veya söz konusu önlemlerin aldırılmaması halinde, yapı müteahhidi birinci derecede sorumludur.</p> <p>...</p> <p>(7) Şantiye şefi, görev almış olduğu inşaat; a) Yapım/yıkım işleri sebebiyle çevre yapılar da oluşan veya oluşması muhtemel hasarları derhal yapı müteahhidine, b) Meydana gelen iş kazalarını 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda öngörüldüğü şekilde, ilgili mercilere derhal bildirmesi için yapı müteahhidine iletme zorundadır.</p> <p>(8) Şantiye şefi, inşaatla herhangi bir imalata başlamadan en az iki gün önce denetim sorumlularına haber verilmesini teminen, yapılacak imalatı en az üç</p>
--	--	---

ŞANTIYE ŞEFLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK ÜZERİNE TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI GÖRÜŞLERİ

	<p>bir hiyerarşiye sahiptir. Çalışanın inisiyatifine bırakılan herhangi bir süreç, tesis yönetimi tarafından kontrol edilemez ve idarede ortaya çıkan kaosla beraber faaliyetin dağılmasına yol açılır. Tesisin kaderini etkileyen nihai kararlardan, yine yönetim sorumludur. Dolayısıyla, idarenin bilgisi dışında ne görevlerin aksaması, ne de üçüncü kişi veya kurumlara yanıtıcı bilgi verilmesi mümkün olamaz. Bu nedenle işletme sahibinin, kendi çalışanını veya taşeronunu denetleyebileceği öngörülerek; birinci derecede sorumlu tutulması gerekir. Çünkü işletmenin eğilimi, beyanları geciktirmek veya başka bir denetim dönemine kadar yaptırımlardan kaçınmaksa; belgesi iptal edilen çalışan veya çevre taşeronu işten çıkarılacak, başka bir belgeli çalışan veya taşeron işe alınacaktır. Yani çevre yönetim sistemini etkinleştirilmek için mevzuatın; şantiye şefine değil, yapı müteahhidine (işverene) odaklanması gerekir. <u>Çünkü gerçek çıkar sahibi, yapı müteahhidi olup, doğru veya yanlış bir işlemde çalışanın kendi başına herhangi bir çıkarı bulunamaz.</u> Sonuçta, işletme çalışanından kasıtlı bir rapor beklemek, eşyanın tabiatına aykırıdır.</p> <p>İnşaatta mevzuata aykırı işlemlerin görülmesi halinde, bunlardan işveren doğrudan doğruya sorumlu tutulmalı ve yaptırımları ise doğrudan işvereni etkilemelidir.</p> <p> Kusurlu hallerde işveren, esnek süreler veya uyarılarla değil, doğrudan ceza yaptırımlarıyla karşılaşmalı, kusura yol açan çalışanı veya taşeronu doğrudan işten çıkarmalı ve kusurluyu da belge sicili açısından ilgili idareye bildirmelidir.</p> <p> Belge sicili, işe alım veya sözleşme imzalama öncesinde sadece işverenler tarafından değerlendirilmekte sınırlandırılmalıdır. İşveren, sözleşme öncesinde ilgili idarenin resmi WEB sitesinden şantiye şefinin sicil notunu görmelidir.</p> <p>Eğer bir şantiye şefi; yapı firması bünyesinde çalışıyorsa, bu görevli birinci derecede çalıştığı kuruluşa karşı sorumludur. İşletmeye karşı birinci derecede sorumlu olduklarından dolayı, yanlış bildirim gerektirdiği yaptırımın karşılığını işveren verecektir. Çünkü çalışan, kusuru halinde firmasından çıkarılarak işini kaybedecektir. Ancak ilgili idarece yasaklı sayılarak başka bir kuruluşta da çalışması önleğinde; ‘mükerrer ceza’ ile karşı karşıya kalacaktır. Bu nedenle, kurumsal çatı altındaki kusurlu işlemlerde, sadece yapı</p>	<p>gün önce yapı müteahhidine bildirmek zorundadır.</p> <p>...</p>
--	--	---

ŞANTIYE ŞEFLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK ÜZERİNE TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI GÖRÜŞLERİ

firmanın yetki belgesi iptal edilmeli, bünyesinde çalışan şantiye şefine de iki kat ceza puanı verilmesi yeterli olmalıdır.

8. Fıkrafta yer alan bildirim süreleri; hem kamu denetiminde yeterli planlama yapılmasını, hem de denetimde geri dönülemez sonuçların ortaya çıkmasına yol açabilir. Bu nedenle, yapı firması içindeki ve dışındaki sürelerin ayrı olarak ele alınması, bu sürelerin birer gün artırılması gerekmektedir.

Ek-A: Almanya Eğitim/Öğretim Sistemi.

